

Ìwé Dániẹ̀lì - Nọ̀mbà Mọ̀kànlá

Àwọn Ìdánwò Àsọtẹ̀lẹ̀ Nínú Òkùnkùn àti Ìdide Àwòrán náà

Jeff Pippenger

2023-12-06

Orí kìíní iwé Dániẹ̀lì dúró fún ihìn-ìṣẹ̀ ángẹ̀lì kìíní, àti orí kejì dúró fún ihìn-ìṣẹ̀ ángẹ̀lì kejì. Nínú àpẹ̀rẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀, ihìn-ìṣẹ̀ kìíní ni láti bèrù Ọlórùn, ihìn-ìṣẹ̀ kejì ni láti fí ògo fún Ọlórùn, àti ihìn-ìṣẹ̀ kẹ̀ta n fí wákàtí idájọ̀ hàn. Kí a tó wọ inu orí kejì iwé Dániẹ̀lì ní tààrà, àtúnnyẹ̀wò diẹ̀ jẹ̀ dandan. Ihìn-ìṣẹ̀ ángẹ̀lì kejì ní pàtàkì n tọ̀ka sí iṣubú Bábílónì.

Ángẹ̀lì miiran sì tẹ̀lẹ̀ e, ó n wí pé, Bábílónì ti wó lulẹ̀, ó ti wó lulẹ̀, ilú nílá yẹn, nítorí pé ó ti mu gbogbo orilẹ̀-èdè mu nínú wáinì ibínú àgbèrè rẹ̀. Ìfihàn 14:8.

Ángẹ̀lì kejì tùmò iṣubú Bábílónì gégé bí òtítọ̀ náà pé ó mú “gbogbo orilẹ̀-èdè mu nínú ọ̀tí wáinì ibínú àgbèrè rẹ̀.” Iṣubú rẹ̀ jẹ̀ idáhùn sí pé ó ti ṣe àgbèrè pẹ̀lú gbogbo orilẹ̀-èdè. Àgbèrè náà ni a mú wá nípàsẹ̀ àwọn èkọ̀ èké rẹ̀, tí a ṣàpẹ̀rẹ̀ wọn gégé bí “wáinì.” Ijọ̀ Kátólíkì kún fún ọ̀pọ̀ èkọ̀ èké, sùgbọ̀n èkọ̀ èké tí ó ní ibáṣepọ̀ tààrà pẹ̀lú iṣubú rẹ̀ ni èkọ̀ èké tí n mú “ibínú” rẹ̀ jáde. Èkọ̀ náà ni iṣọkan ijọ̀ àti ijọ̀ba, pẹ̀lú pé ijọ̀ ni ó n ṣàkóso ibáṣepọ̀ náà. Ibínú ijọ̀ Kátólíkì ni inúnibini rẹ̀ sí àwọn tí ó n dá mọ̀ gégé bí alátaṁkò-ìgbàgbọ̀. Nípàsẹ̀ àgbèrè rẹ̀ pẹ̀lú àwọn ọ̀ba ayé ni a fí n mú ibínú rẹ̀ ṣe. Láìsì isopọ̀ rẹ̀ pẹ̀lú, àti àkóso rẹ̀ lórí, àwọn ọ̀ba ayé, kí yòò ní agbára láti ṣe inúnibini sí àwọn tí ó n tùmò sí alátaṁkò-ìgbàgbọ̀. Nítorí náà, iṣubú kejì rẹ̀ n samisi àkókò kan ní ojọ̀ iwájú nígbà tí yòò tún lè ṣe ibínú rẹ̀ bí ó ti ṣe rí ní àtíjọ̀, èyí tí àgbèrè rẹ̀ pẹ̀lú àwọn ọ̀ba ayé mú wá. Àwọn ọ̀ba ayé wọ inu ibáṣepọ̀ àilòfin náà nípa mímu irọ̀ rẹ̀. A kéde iṣubú Bábílónì ní igbà ikeyin nínú Ìfihàn orí kejìdínlógún.

Léyìn àwọn nnkan wọnyí mo sì rí angẹ̀lì miiran tí ó sọkalẹ̀ wá láti ọ̀run, tí ó ní agbára nílá; ogo rẹ̀ sì mú kí ilẹ̀ ayé tàn. Ó sì fí ohùn lílágbara ké pẹ̀lú agbára, wí pé, Bábílónì nílá ṣubú, ó ṣubú, ó sì di ibùgbé àwọn ẹ̀mí èsù, àti ibi ipamọ̀ gbogbo ẹ̀mí àimọ̀, àti àgò gbogbo ẹ̀yẹ̀ àimọ̀ àti èyí tí a kóriíra. Nítorí gbogbo àwọn orilẹ̀-èdè ti mu nínú wáinì ibínú àgbèrè rẹ̀, àwọn ọ̀ba ayé sì ti bá a ṣe àgbèrè, àwọn oníṣòwò ayé sì di ọ̀lọ̀rọ̀ nípàsẹ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ adùn rẹ̀. Mo sì gbọ̀ ohùn miiran láti ọ̀run, tí ó wí pé, E jáde kúrò nínú rẹ̀, èyin èniyàn mi, kí ẹ̀ má bàa di alábápin nínú èṣẹ̀ rẹ̀, àti kí ẹ̀ má bàa gba nínú àjàkálẹ̀-àrùn rẹ̀. Nítorí èṣẹ̀ rẹ̀ ti dé ọ̀run, Ọlórùn sì ti rántí àwọn iwà búburú rẹ̀. E san án padà gégé bí òun náà ti san án padà fún yín, kí ẹ̀ sì fí ilópo méjì san án padà gégé bí iṣẹ̀ rẹ̀; nínú ago tí ó ti kún, ẹ̀ kún un fún un ní ilópo méjì. Ìfihàn 18:1–6.

Ago idánwò ijọ̀ Kátólíkì parí ní ọ̀dún 1798, sùgbọ̀n yòò tún inúnibini tí ó ṣe ní Àkókò Òkùnkùn ṣe ní àkókò iṣòro òfin Ojọ̀ Àikú tí n bọ̀ láipẹ̀.

Sùgbọ̀n mo ní ohun diẹ̀ lòdì sí ọ̀, nítorí pé o jẹ̀ kí obinrin náà, Jésébẹ̀lì, ẹ̀ni tí n pè ara rẹ̀ ní wòlì obinrin, kòni, kí ó sì tàn àwọn iránṣẹ̀ mi jẹ̀ láti ṣe panṣágà, àti láti jẹ̀ ohun tí a fí rúbọ̀ sí àwọn òrìṣà. Èmi sì fún un ní ààyè láti ronúpiwàdà kúrò nínú panṣágà rẹ̀; sùgbọ̀n kò ronúpiwàdà. Wò ó, èmi yòò sọ ọ̀ sínú ibùsùn, àti àwọn tí n bá a ṣe panṣágà sínú ipònjú nílá, bí kò ṣe pé wọn bá ronúpiwàdà iṣẹ̀ wọn. Ìfihàn 2:20–22.

A fún un ní ọdún egbèrún kan, ọgórùn-ún méjì, àti ọgọta láti ronúpiwàdà, sùgbón ó kọ. Ọdún mèta àtààbò ti ọdà tí ó sáájú Òkè Kámèlì, ni a fi fún Jèsíbèlì kí ó lè ronúpiwàdà, sùgbón òun nàà kọ. Nígba òfin Ojọ Àikú tí yòò dé láipé ní Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, àkókó nínú àwọn ọba ayé tí n bá a se panságà ní àwọn ojọ ikeyin ni Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, ẹranko ayé ti Ifihàn orí ketàlálá. Nígba nàà ni ó ti kún ife àkókò àdánwò rẹ.

“Orilẹ̀-èdè tó tóbi jùlọ, tí a sì ti sojú-rere sí jùlọ lóri ilẹ̀ ayé, ni Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà. Itójú Olúpèsè-òrán aláàánú kan ti dààbò bo ilẹ̀ yìi, ó sì ti da àwọn ìbùkún tí ó yàn jùlọ ti Ọrun sí orí rẹ. Níhìn-ín ni àwọn tí a se inúnibíni sí àti àwọn tí a ni í lóró ti rí ibi isádi. Níhìn-ín ni a ti kọ igbàgbọ Kristeni nínú mímó rẹ. Àwọn èniyàn wònyí ti jẹ olùgbà ìmọlẹ̀ nílá àti àánú tí kò ní àfiwé. Sùgbón a ti san àwọn èbùn wònyí padà pẹ̀lú àimọ̀riri àti igbàgbé Ọlórún. Èni Aláìlòpin n pa isirò mó pẹ̀lú àwọn orilẹ̀-èdè, a sì n wòn èbi wòn gégé bí ìmọlẹ̀ tí wòn kọ. Àkọsilẹ̀ ibèrù kan ti dúró nísinsinyí nínú iwé àkọsilẹ̀ Ọrun sí ilẹ̀ wa; sùgbón èşé tí yòò fi kún iwòn àisèdédéé rẹ ni ti pípa òfin Ọlórún di asán.

“Láàárín àwọn òfin èniyàn àti àwọn àşé Jèhófà ni ijà nílá ikeyin yòò ti wáyé nínú àriyànjiyàn láàárín òtító àti àşişe. Sí ojú ogun yìi ni àwa ti n wólé nísinsinyí,—ogun kí í se láàárín àwọn ijọ tí n bá ara wòn jà fún ipò àşé gíga jùlọ, bí kò se láàárín èşin Bíbèlì àti èşin àròşo àti àşà ibílẹ̀. Àwọn agbára tí yòò dara pọ̀ sí òtító àti òdodo nínú ijà yìi ti n şişé takuntakun nísinsinyí.” Èmí Àşotélẹ̀, ìdi 4, 398.

Ní òfin Ojọ Àikú, a n fi ààmì ẹranko nàà múlẹ̀, báyi ni a sì “şo òfin Ọlórún di asán.” Sáájú òfin Ojọ Àikú, a dá àwòrán ẹranko nàà sílẹ̀ nínú Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà. Òfin Ojọ Àikú dé ní àkókò kan pátó, sùgbón idásilẹ̀ àwòrán ẹranko nàà jẹ̀ àkókò gígùn kan. Àkókò yẹn ni àkókò wòlì tí a sojú fún nípasẹ̀ igbésí ayé Dánièlì gégé bí a ti sojú rẹ̀ nínú àádòrin ọdún igbèkùn ní Dánièlì orí kìn-ín-ní. Àádòrin ọdún wònyen bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú Jèhóíákímù, tí ó n şapeşere igbà tí a fún ihinrere àkókó ní agbára ní September 11, 2001, wòn sì parí pẹ̀lú síşo òfin Ọlórún di asán, gégé bí a ti sojú rẹ̀ nínú “àşé” Kírúsi.

Ìtàn ayé ànfaàní Dánièlì ti ọdún àádòrin jẹ̀ ààmì àpeşere ti ọpọ̀ ilá àşotélẹ̀. Ó dúró fún àkókò ididi àwọn egbèrún ọgórùn-ún méjìlélógòjì àti egbèrún mérénlélógòjì. Ó dúró fún ilànà idánwò igbésè mèta tí a fihàn nínú àwọn àngẹ̀lì mèta ti Ifihàn orí keřinlálá, ó sì tún dúró fún àkópò ọ̀rọ̀ Héberù nàà, “òtító.” Ó dúró fún iwènùmó àwọn omọ̀ Léfi tí a se parí rẹ̀ nípasẹ̀ onşé májẹmù nàà. A tún sojú rẹ̀ nípasẹ̀ bí Kírísítì se wẹ̀ tẹ̀npilì mó lẹ̀méméjì. A tún sojú rẹ̀ nípasẹ̀ ipẹ̀yindà síwájú-síwájú nínú Jerúsálẹ̀mù nínú Isíkíèlì orí keşo àti keşàn-án. Ó sì tún dúró fún itàn nàà níbi tí a ti dá àwòrán ẹranko nàà sílẹ̀ ní Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà.

Àwòrán ẹranko nàà tún jẹ̀ aşojú nípasẹ̀ àgbèrè Jèsíbèlì pẹ̀lú Áhábù, àgbèrè Héròdu pẹ̀lú Héròdià, omọ̀ málúú wúra ti isòtẹ̀ Ááronì, àwọn tẹ̀npilì ijọsin èké méjì ti Jẹ́róbóámù tí wòn wà ní Betełi àti Dáni, àwọn wòlì Bálì àti àwọn wòlì Áşítaròtì nínú itàn Òkè Kámèlì. Itumò kan soşo ti àwòrán ẹranko nàà nínú àwọn ikòwé Ellen White ni idapọ̀ ijọ àti ijọba, pẹ̀lú pé ijọ ni ó ní àkóso lóri ibáşepò nàà. Ọ̀rán nàà ti ijọ tí n şakóso lóri ijọba ni ète pàtàkì gan-an ti iwé mímó nàà, èyí tí í se Òfin Orilẹ̀-èdè Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, se láti dààbò bọ̀ lódi sí. Nígba tí ẹranko ayé bá kọ ilànà iyapa ijọ àti ijọba sílẹ̀ nípasẹ̀ òfin Ojọ Àikú tí n bọ̀ láipé, isòkan pípe ti ijọ àti ijọba ní Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà yòò ti se.

Láti ojò kètálá, oṣù Kẹsàn-án, ọdún 2001 tí tí dé òfin Ojò Àikú ní Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà, idánwò àfihàn kan wà, èyí tí ó dá lóri bí àwọn akẹ́kọ̀ọ̀ àsoṭelẹ̀ ẹ̀ ń mọ̀ idásílẹ̀ àwòrán ẹranko náà. Ní bá yí a ti dé ọ́pín gidi-gidi ilàna yẹn. Nínú ilàna fífi àwòrán ẹranko náà dá sílẹ̀, ọ̀pọ̀ ọ̀sìsẹ̀ kan wà tí ó ń sètíléyìn fún idàgbàsókè rẹ̀ ní kíkún ní àkókò òfin Ojò Àikú, níbi tí a ó ti fi àmì ẹranko náà múlẹ̀. Àwọn ọ̀sìsẹ̀ ọ̀sẹ̀lú wà, àwọn ọ̀sìsẹ̀ ẹ̀sìn wà, àwọn ọ̀sìsẹ̀ àwùjọ̀ wà, àti àwọn ọ̀sìsẹ̀ owó wà. Şàkíyèsí àwọn ọ̀sẹ̀lẹ̀ tí a tọ̀ka sí ní ibàṣepọ̀ pẹ̀lú idásílẹ̀ àwòrán ẹranko náà nínú àyọ̀kà wọ̀nyí.

“Àwọn imúrasílẹ̀ tí ń tẹ̀sìwájú tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀, àwọn ọ̀sìsẹ̀ sí tí ń lọ̀ lówó, èyí tí yóò yọ̀rí sí ọ̀sìsẹ̀ àwòrán kan fún ẹranko náà. Àwọn ọ̀sẹ̀lẹ̀ yóò ẹ̀lẹ̀ nínú itàn ayé tí yóò mú ọ̀soṭelẹ̀ àsoṭelẹ̀ ẹ̀ fún àwọn ojò ikẹyìn wọ̀nyí.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 976.

Idásílẹ̀ àwòrán ẹranko náà ní imúrasílẹ̀ tó ń tẹ̀sìwájú, èyí tí ó ní “àwọn ọ̀sẹ̀lẹ̀” àti “àwọn ọ̀sìsẹ̀,” méjèjì ní ọ̀pọ̀. Itàn tí a ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ àádòrin ọdún igbèkùn Dániẹ̀lì bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú Jehoiakim, ó sì parí pẹ̀lú àṣẹ̀ Kírúsi. Jésù fi ibẹ̀rẹ̀ ohun kan ẹ̀pẹ̀rẹ̀ ọ́pín ohun kan, àti pé “àṣẹ̀” kan wà tí ó dúró fún ibẹ̀rẹ̀ àkókò náà tí àádòrin ọdún àsoṭelẹ̀ Dániẹ̀lì jẹ̀ ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀. “Àṣẹ̀” náà ni USA Patriot Act, èyí tí a fi ikọ̀lù Ìsílámù ìyọ̀nu kẹ̀ta ẹ̀ ọ̀pílẹ̀ rẹ̀ ní gbangba. Şùgbọ̀n láidábí àwọn àṣẹ̀ aláṣẹ̀ apanirun tí Abraham Lincoln nígbà Ogun Abẹ̀lẹ̀, tábí tí Franklin Roosevelt nígbà Ogun Àgbáyé Kejì, Patriot Act ẹ̀ wà ní agbára, ó sì ẹ̀é ẹ̀ gan-an pé a ó tún un fi ẹ̀sùn múlẹ̀, a ó sì fún un ní agbára púpọ̀ síi bí ijà pẹ̀lú Ìsílámù àgbáyé ẹ̀ ń pọ̀ síi. Àwọn àṣẹ̀ aláṣẹ̀ tí Ogun Abẹ̀lẹ̀ àti tí Ogun Àgbáyé Kejì parí pẹ̀lú ọ́pín ogun, şùgbọ̀n kò ní sí ọ́pín ijà pẹ̀lú Ìsílámù àgbáyé; dípò bẹ̀, ikọ̀lù apaniláya yóò máa gbòòrò síi káàkiri ayé.

Àwọn imọ̀-ọ̀rọ̀ òfin pàtàkì méjì wà nínú àṣà iwọ̀-òòrùn. Òfin Gẹ̀ẹ̀sí àti Òfin Róòmù. Ọ̀pílẹ̀ Òfin Gẹ̀ẹ̀sí ní pé èniyàn jẹ̀ aláilẹ̀ṣẹ̀ tí tí a ó fi fi ẹ̀rí múlẹ̀ pé ó jẹ̀bí, ọ̀pílẹ̀ Òfin Róòmù sì ní pé èniyàn jẹ̀bí tí tí a ó fi fi ẹ̀rí múlẹ̀ pé kò jẹ̀bí. Òfin USA Patriot Act jẹ̀ ẹ̀pẹ̀rẹ̀ gidi tí Òfin Róòmù, ó sì dúró ní itakò tààrà sí Òfin Gẹ̀ẹ̀sí. Èyí jẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn “ọ̀sẹ̀lẹ̀” wọ̀nyẹn tí a ó mú wá nígbà dídá àwòrán ẹranko náà sílẹ̀. Bí Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà bá máa di àwòrán ẹ̀sìn Kátólíikì, yóò jẹ̀ dandan kí a fi imọ̀-ọ̀rọ̀ ẹ̀sìn àti ọ̀sẹ̀lú Kátólíikì múlẹ̀ ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà ẹ̀sájú ifipá múlò àmì ẹranko náà.

“Kókó-ọ̀rọ̀ yíí ń tẹ̀ ara rẹ̀ sí ọ̀kàn mi. Ẹ̀ ronú lóri rẹ̀; nítorí ó jẹ̀ ọ̀ràn tí ó ẹ̀ pàtàkì gidigidi. Pẹ̀lú èwo nínú àwọn ẹ̀gbẹ̀ méjèjì wọ̀nyí ní a ó fi ifẹ̀-ọ̀kàn wa sọ ara wa di mímọ̀? A ń ẹ̀ yíyàn wa nísinsin yí, kò sì ní pé tí a ó fi mọ̀ iyàtò lááárín ẹ̀ni tí ń sin Ọ̀lọ̀run àti ẹ̀ni tí kí í ẹ̀ olùsìn rẹ̀. Ẹ̀ ka orí kẹ̀rin Malaki, kí ẹ̀ sì ronú lé e lóri ní itẹ̀lọ̀run. Ojò Ọ̀lọ̀run tí sún mọ̀ wa gan-an. Ayé tí yí ijo padà. Àwọn méjèjì wà ní ọ̀şokan, wọ̀n sì ń ọ̀sìsẹ̀ ní ibámu pẹ̀lú ètò ọ̀sẹ̀lú tí kò rí jìnà. Àwọn Pùròtẹ̀sítàntì yóò ọ̀sìsẹ̀ lóri àwọn alákosó ilẹ̀ náà láti ẹ̀ àwọn òfin láti mú agbára àṣẹ̀ tí ọ̀kúnrin ẹ̀ṣẹ̀ náà, ẹ̀ni tí ó jókòó nínú tẹ̀npìlì Ọ̀lọ̀run tí ó ń fi ara rẹ̀ hàn pé òun ní Ọ̀lọ̀run, tí pàdànu padà bọ̀ sípò. Àwọn ilàna Roman Catholic ní a ó fi sí abẹ̀ itọ̀jú àti ààbò Ọ̀pínlẹ̀. Ọ̀soṭe orílẹ̀-èdè yí yóò tẹ̀tẹ̀ jẹ̀ kí iparun orílẹ̀-èdè tẹ̀ lé e. Àtakò ọ̀títọ̀ Bíbẹ̀lì kí yóò sì tún jẹ̀ ohun tí àwọn tí kò fi òfin Ọ̀lọ̀run ẹ̀ òfin igbẹ̀sí ayé wọ̀n yóò fara mọ̀. Nígbà náà ní a ó gbọ̀ ohùn láti inu ibojì àwọn máritírì, gégé bí a ti ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú àwọn ọ̀kàn tí Johanu rí tí a pa nítorí ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run àti ẹ̀rí Jesu Kristi tí wọ̀n dì mú; nígbà náà ní adùrà yóò gòkè lọ̀ láti ọ̀dọ̀ gbogbo ọ̀mọ̀ Ọ̀lọ̀run tòótọ̀, ‘Àkókò tí tó, Oluwa, fún iwọ̀ láti ọ̀sìsẹ̀: nítorí wọ̀n tí sọ òfin rẹ̀ dí asán.’” General Conference Daily Bulletin, January 1, 1900.

Àyọkà tó ʃáájú n fí àkókò nàà hàn nígbà tí “àwọn ilàna Roman Catholic yòò wà lábẹ̀ àbójútó àti ààbò Ìpínlẹ̀,” gégé bí ó ti n ʃelẹ̀ ní òfin Ojọ Àìkú. Òfin Ojọ Àìkú ni òpin àkókò àpẹrẹ nàà tí ó bèrẹ̀ ní September 11, 2001. Patriot Act ní ìbèrẹ̀, n ʃàpẹrẹ̀ òfin Ojọ Àìkú ní òpin. Méjì nínú àwọn ìʃelẹ̀ tí a mú wá láti lè dá àwòrán ẹranko nàà sílẹ̀ ni ìbòwòlẹ̀ ikékòdò kẹta, àti Patriot Act tí ó tẹ̀ lẹ̀ e.

Ìdásílẹ̀ àwòrán ẹranko nàà ni ìdánwò níbí tí a òò ti pinnu àyànmọ̀ wa ayérayé, ó sì wá ʃáájú òfin Ojọ Àìkú. Ní òfin Ojọ Àìkú ni àkókò àánú wa gégé bí Àwọn Adventist Ojọ Keje ti parí, níbẹ̀ ni a sì ti fi èdìdì tí a lè fi ojú rí lélé, tí a sì gbé àsíá nàà sókè. Ìdásílẹ̀ àwòrán ẹranko nàà ʃelẹ̀ kí òfin Ojọ Àìkú tó dé, kí ìdìdì hàn gbangba tó wáyé, àti kí àkókò àánú tó parí.

“Oluwa ti fi hàn mí ní kedere pé àwòrán ẹranko nàà yóò di mímúlẹ̀ kí àkókò ìdánwò tó parí; nítorí pé òun ni yóò jẹ̀ ìdánwò nílá fún àwọn èniyàn Olorun, nípa èyí tí a ó fi pinnu ayanmọ̀ ayérayé wọn. Ipo yín jẹ̀ adalù àìbámu tó burú gan-an, débi pé diẹ̀ nínú èniyàn ni a ó tàn je.”

“Nínú Ìfihàn 13 ni a ti gbé ọ̀ràn yíi kalẹ̀ ní kedere; [Ìfihàn 13:11–17, ti a fa yo].”

“Èyí ni àdánwò tí àwọn èniyàn Olorun gbódò kojá kí a tó fi èdìdì kàn wọn. Gbogbo àwọn tí ó ti fi ìṣòtító wọn hàn sí Olorun nípa pípa òfin Rẹ̀ mó, tí wọn sì kò láti gba sáábáati èké, ni yóò dúró lábẹ̀ àsíá Olúwa Olorun Jehófà, wọn yóò sì gba èdìdì Olorun aláàyè. Sùgbón àwọn tí ó fi òtító tí ó ní ipilẹ̀şè ọ̀run sílẹ̀, tí wọn sì gba sáábáati Ojọ Àìkú, ni yóò gba àmì ẹranko nàà” Manuscript Releases, volume 15, 15.

Àkókò igbà fún ìdásílẹ̀ àwòrán ẹranko nàà ni a ʃàpẹrẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ àádòrin ọ̀dún igbèkùn Dániẹ̀lì. Dániẹ̀lì kókó kojá ìdánwò ìbèrù Olorun, nípa yíyan láti je ounje Olorun nikan. Ìdánwò àkókó Dániẹ̀lì jẹ̀ ìdánwò nípa ounje. Ìdánwò kejì Dániẹ̀lì jẹ̀ ìdánwò ojú tí ó ʃelẹ̀ ní òpin àkókò ìdánwò ojó mewaà ti jíje onje Olorun, ní iyatò sí jíje onje Bábílónì. Àşeyorí ounje nàà ni a fihàn nínú ìrísí ara Dániẹ̀lì. Ìdánwò kejì jẹ̀ ìdánwò ojú. Ìdánwò àkókó jẹ̀ ìdánwò nípa ounje. Dániẹ̀lì fihàn igbàgbọ̀ rẹ̀, ó sì kojá ìdánwò àkókó, sùgbón nínú ìdánwò kejì, Dániẹ̀lì kò lè rí ní ʃáájú bóyá òun yóò farahàn “lórà jù, tí ó sì rẹwà jù” àwọn tí wọn je onje Bábílónì lo. Àwọn èniyàn máa n wà nígbà gbogbo tí ìrísí wọn dára gidigidi, sùgbón tí wọn n je idoti, àti àwọn aláìşóra nínú itúnşe ilera wà tí ìrísí wọn dà bí ikú tí n rin.

Ìşákóso ara ẹni àti igbàgbọ̀ Dániẹ̀lì ní ìdánwò àkókó ni ó gbé e kojá ìdánwò kejì, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àbájáde àkókó ìdánwò kejì nàà ni a fi “òkùnkùn” bo. Àwọn Millerites tí wọn je iwé kékeré nàà ní August 11, 1840, léyìn nàà yin Olorun lógo nínú ikéde iránşẹ̀ Ìkígbe Ọ̀gànjó Ọ̀ru bí iránşẹ̀ nàà ʃe gba ilẹ̀ nàà kojá bí igbì òkun alágbára. Ìdánwò kejì jẹ̀ ìdánwò ojú, èyí tí ìdánwò ounje gidì àti tí ẹ̀mí ʃáájú, tí ìdánwò litmus àsotelẹ̀ sì tẹ̀ lẹ̀ e léyìn nàà. Ìdánwò kejì n bèrẹ̀ ìfihàn tí a lè fi ojú rí ti igbàgbọ̀ tí a jẹwó nínú ìdánwò àkókó.

Nísinsin yíi ni ìdánilójú àwọn ohun tí a n retí, ẹ̀rì àwọn ohun tí a kò rí. Nítorí rẹ̀ ni àwọn àgbàgbà rí ẹ̀rì rere gbà. Heberu 11:1, 2.

Orí kejì nínú iwé Dániẹ̀lì jẹ̀ àdánwò tí a fi ojú rí, èyí tí a lè ʃe ní àşeyorí nikan bí a bá fi ounje tí a yàn nínú àdánwò àkókó nàà sí ʃe gégé bí apá kan nínú ilàna àdánwò nàà.

Nítorí iran nàà ʃì jẹ̀ fún àkókó tí a yàn; sùgbón ní ikeyìn yóò sọ̀rò, kì yóò sì paró: bí ó tilẹ̀ pé, dúró dè é; nítorí pé dájúdájú yóò dé, kì yóò pé. Wò ó, ọ̀kàn ẹni tí a gbé ga kò dúró ʃinsin nínú

rẹ: sùgbón olódodo yóò yè nípa ìgbàgbọ rẹ. Hábákúkù 2:3, 4.

A fi èso idánwò kejì sílẹ̀ nínú òkùnkùn kí a lẹ̀ fi hàn bóyá ìgbàgbọ̀ tí a jẹwọ̀ nínú idánwò àkókó jẹ ìgbàgbọ̀ tòótó ní tòótó.

“Ìmọ̀lẹ̀ àkànṣe tí a fi fún Johanu, tí a sì fihàn nínú ààrá méje náà, jẹ̀ àpẹ̀júwe àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ tí yóò ṣẹ̀lẹ̀ lábẹ̀ àwọn iránṣẹ̀ àngẹ̀lì kííni àti kejì. Kí í ṣe ohun tí ó dára jùlọ̀ kí àwọn èniyàn mọ̀ nńkan wọ̀nyí, nítorí pé a gbọ̀dọ̀ dán ìgbàgbọ̀ wọn wò. Nínú ètò Ọlórùn, àwọn òtítító tí ó ṣe àgbàyanu jùlọ̀ tí ó sì gòkè lọ̀ ní a ó kẹ̀de. A ní láti kẹ̀de àwọn iránṣẹ̀ àngẹ̀lì kííni àti kejì, sùgbón kò sí imọ̀lẹ̀ miiran tí a ní láti sípayá kí àwọn iránṣẹ̀ wọ̀nyí tó ti ṣe ìṣẹ̀ pátó wọn.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Ó yẹ̀ nípa ti Ọlórùn pé orí kejì iwé Dániẹ̀lì dá lóri àwòrán kan, nítorí ó dúró fún idánwò àwòrán ẹ̀ranko náà. Àwọn akẹ̀kọ̀ọ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀ wọ̀nyí tí wọn mọ̀ ojọ̀ Kẹ́sán 11, 2001 gẹ́gẹ́ bí imúṣẹ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀, jẹ̀ iwé tí a fi pamọ̀ náà ní ọ̀nà àpẹ̀rẹ̀. Nígba náà ni a tún darí wọn padà sí àwọn ọ̀nà àtijọ̀ ti Adventism gẹ́gẹ́ bí wọn ṣe farahàn lóri àwọn Àtẹ̀ Oniṣàkóso 1843 àti 1850 ti àwọn aṣáájú-ọ̀nà. Àwọn ọ̀nà àtijọ̀ náà ṣe idánimọ̀ ìṣipopada àngẹ̀lì àkókó, èyí tí a sì tún darí wọn láti lóye pé ó dúró fún ìṣipopada àngẹ̀lì kẹ̀ta. Gbogbo àwọn ìṣipayá iyebiye tí a darí wọn láti lóye wáyé nípasẹ̀ imọ̀ye ọ̀nà ìṣẹ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀ tí wọn gbà. Ọ̀nà ìṣẹ̀ náà ni a fi ọ̀nà ìṣẹ̀ William Miller ṣe àfihàn gẹ́gẹ́ bí àpẹ̀rẹ̀, èyí tí a fidí rẹ̀ múlẹ̀ nígbà tí a fi agbára fún ifẹ̀sọ̀nà àkókó nínú itàn rẹ̀ ní August 11, 1840.

“Nínú oḍún 1840 imúṣẹ̀ miràn tí ó ṣe pàtàkì gidigidi ti àṣòtẹ̀lẹ̀ mú kí ifẹ̀-ọ̀kàn gbòòrò dide. Oḍún méjì ṣáájú ìgbà náà, Josiah Litch, ọ̀kan lára àwọn olùwáásù aṣáájú tí ní wáásù ipadabò kejì, tẹ̀ itumọ̀ Ifihàn 9 jáde, ní fifòrò hàn ṣáájú iṣubú Ijọba Ottoman. Gẹ́gẹ́ bí ìṣírò rẹ̀, agbára yí ni a ó borí lulẹ̀... ní ojọ̀ kẹ̀rinlá oṣù Kejo, oḍún 1840, nígbà tí a lẹ̀ retí pé agbára Ottoman ní Constantinople yóò fọ̀. Àti pé èmi gbàgbọ̀ pé yóò hàn pé bẹ̀ gẹ́gẹ́ bí ọ̀ràn náà ṣe rí.”

“Ní àkókò gan-an tí a ti sọ̀ tẹ̀lẹ̀ náà, Tọ̀kì, nípasẹ̀ àwọn aṣojú rẹ̀, gba ààbò àwọn agbára alájoṣepọ̀ Yúróòpù, bẹ̀ è sì ni ó fi ara rẹ̀ sí abẹ̀ ìṣàkóso àwọn orílẹ̀-èdè Kristeni. Ìṣẹ̀lẹ̀ náà mú àṣòtẹ̀lẹ̀ náà ṣe ní pípé. Nígba tí a mọ̀ ó, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn dá wọn lójú pé àwọn ilàna itumọ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀ tí Miller àti àwọn alábaápín ìṣẹ̀ rẹ̀ gbà jẹ̀ òtítító, a sì fi ifẹ̀kúfẹ̀ àgbàyanu kún ìṣisẹ̀ advent. Àwọn ọ̀kùnrin onímọ̀ àti olókíkí darapọ̀ mọ̀ Miller, ní iwáásù àti ní itẹ̀jádẹ̀ àwọn iwòye rẹ̀, àti láti oḍún 1840 sí 1844 ìṣẹ̀ náà tan kánkán.” The Great Controversy, 334, 335.

Nígba tí àwọn èniyàn gba September 11, 2001 gẹ́gẹ́ bí imúṣẹ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀, wọn tún “ní idánilójú nípa itóótó àwọn ilàna itumọ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀ tí” Future for America “gbà.” Àngẹ̀lì náà ti sọ̀kalẹ̀ pẹ̀lú iwé tí a fi pamọ̀, ó sì pa àṣẹ̀ fún àwọn tí yóò jẹ̀ é kí wọn jẹ̀ é. Imọ̀ ọ̀gbón àṣòtẹ̀lẹ̀ tí ó wà nínú iwé kékeré ti itàn àwọn Millerite, àti iwé tí a fi pamọ̀ ti itàn wa lẹ̀wọ̀lẹ̀wọ̀, jẹ̀ ohun tí ó yẹ̀ kí a ní láti lẹ̀ tójú ara wa dáadáa nígbà idánwò idásilẹ̀ àwòrán ẹ̀ranko náà. Sùgbón léyìn jíjẹ̀, tàbí imúra sínú ọ̀nà ìṣẹ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀ náà, akẹ̀kọ̀ọ̀ gbọ̀dọ̀ léyìn náà fi ifidihàn tí ojú lẹ̀ rí hàn pé ohun tí oun ti jẹ̀ tẹ̀lẹ̀ wà nínú rẹ̀. Ìṣẹ̀ ìgbàgbọ̀ náà gbọ̀dọ̀ farahàn nípasẹ̀ idánwò kan tí a gba kojá pẹ̀lú àbájádẹ̀ tí ó jẹ̀ “òkùnkùn”.

Àwọn òfin àṣòtẹ̀lẹ̀ ti William Miller nínú itàn àngẹ̀lì kìn-in-ní, tí a so pọ̀ mọ̀ àwọn kókóró àṣòtẹ̀lẹ̀ tí a fi idí wọn múlẹ̀ nínú itàn àngẹ̀lì kẹ̀ta, jẹ̀ kí àwọn akẹ̀kọ̀ọ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀ mọ̀ pé ọ̀kọ̀ọ̀kan nínú àwọn àngẹ̀lì mẹ̀ta ti Ifihàn orí kẹ̀rinlá mú ihin-ìṣẹ̀ kan wá pẹ̀lú wọn nínú iwé kékeré kan tí a ní láti jẹ̀. Ilàna tí wọn yàn láti fi jẹ̀ é jẹ̀ kí àwọn akẹ̀kọ̀ọ̀ wọ̀nyí lẹ̀ rí i pé nígbà tí àngẹ̀lì Ifihàn orí kejídínlógún sọ̀ kalẹ̀

ní September 11, 2001, ó ní iwé kan tí a gbòdò jẹ nínú ọwọ rẹ, bí ó tilẹ jẹ pé a kò mẹnụ kàn án ní tààràtà nínú orí kejídínlógún.

Angẹli náà ní iwé tí a fi pamọ sínú ọwọ rẹ. Ìmò ogbón àṣotélé yẹn ni Dáníẹli sàfihàn nígbà tí ó yàn láti kọ ounjẹ Bábílónì. Ìmò ogbón àṣotélé yẹn ni ó ẹ pàtàkì kí a lè rí idásílẹ̀ àwòrán ẹranko náà, nítorí bí a tilẹ̀ tí jẹ́ kí a mọ̀ pé àwọn “ìṣísẹ̀” àti “ìṣẹ̀lẹ̀” wà tí a ọ̀ò mú ẹ́ ní dídá àwòrán ẹranko náà sílẹ̀, a tún tí jẹ́ kí a mọ̀ pé ìṣísẹ̀ fún ọ̀fin Ojọ̀ Àìkú́ n lọ̀ nínú “òkùnkùn.” A gbòdò ní “gògùsì ìran ọ̀ru” tí ẹ̀mí kí a lè lè rí àwọn ìṣísẹ̀ wọn nínú òkùnkùn, nítorí idásílẹ̀ àwòrán náà ni, sùgbón a n dá a sílẹ̀ nínú “òkùnkùn.” Nípa àwọn ọ̀fin àṣotélé̀ nìkan tí akẹ̀kọ̀ọ̀ àṣotélé̀ náà gbà nígbà tí ó mọ̀ Oṣù Kẹsán 11, 2001, gẹgẹ̀ bí ìmúṣẹ̀ dídé Ègbé kẹta, ni a fi lè dá a mọ̀.

“Ọlórùn tí sí ohun tí yóò ẹ̀lẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikeyin payá, kí a lè pèsè àwọn ẹ̀niyàn Rẹ̀ sílẹ̀ láti dúró lòdì sí ìjì lílẹ̀ itakò àti ìbínú. Àwọn tí a ti kilò fún nípa àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ tí n bẹ níwájú wọn kò gbòdò jókòò ní ifojúsónà idákẹ́jẹ̀ tí ìjì tí n bọ̀, kí wọn máa tú ara wọn nínú pé Olúwa yóò dáàbò bo àwọn olóòótó Rẹ̀ ní ojọ̀ ipónjù. A gbòdò rí bí àwọn ẹ̀niyàn tí n dúró de Olúwa wọn, kí í ẹ́ nínú ifojúsónà aláìṣísẹ̀, sùgbón nínú ìṣẹ̀ àtakòkànwá, pẹ̀lú ìgbàgbọ̀ tí kò yẹ̀. Kí í ẹ́ àsikò báyií láti jẹ́ kí ọkàn wa dí lẹ̀wọ̀ nínú àwọn nṣkan tí kò ẹ́ pàtàkì púpọ̀. Nígbà tí àwọn ẹ̀niyàn n sùn, Sátàni n ẹ́ṣẹ̀ takuntakun láti ẹ̀tò ohun gbogbo kí àwọn ẹ̀niyàn Olúwa má bà a rí àánú tàbí òdodo. Ìṣísẹ̀ ojọ̀ Àìkú́ tí n tẹ̀ síwájú báyií nínú òkùnkùn. Àwọn aṣájú n fi ọ̀ràn gidì náà pamọ̀, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ sí nínú àwọn tí wọn darapọ̀ mọ̀ ìṣísẹ̀ náà fúnra wọn kò rí ibi tí ìṣàṇ abẹ̀lẹ̀ náà n lọ̀ sí. Àwọn ìjẹ̀wọ̀ rẹ̀ jẹ̀ tútù, ó sì dà bíi tí ẹ̀sìn Kristeni ní ojù, sùgbón nígbà tí yóò bá sọ̀rọ̀, yóò fi ẹ̀mí dragoni hàn. Ojúṣe wa ni láti ẹ́ ohun gbogbo tó wà ní agbára wa láti yí ewu tí a ti kilò rẹ̀ padà. A gbòdò sapá láti mú ifèsùn-kùfèsùn kúrò nípa fífí ara wa hàn ní ìmọ̀lẹ̀ tó yẹ níwájú àwọn ẹ̀niyàn. A gbòdò mú ọ̀ràn gidì tí ó wà níjádé náà wá síwájú wọn, báyií ni a ó fi dá ifarahàn-ọ̀rọ̀ tí ó munadoko jùlọ̀ sílẹ̀ lòdì sí àwọn ìgbésẹ̀ láti òmìnira ẹ̀rì ọkàn. A gbòdò wá inú Ìwé Mímọ̀, kí a sì lè fi idí ìgbàgbọ̀ wa hàn. Wòlìí náà ní pé: ‘Àwọn ẹ̀niyàn búburú yóò máa hùwà búburú: kò sí ẹ̀ni kankan nínú àwọn ẹ̀niyàn búburú tí yóò ní ọ̀yẹ; sùgbón àwọn ọ̀lọgbón yóò ní ọ̀yẹ.’ Testimonies, volume 5, 452.”

Dáníẹli dúró fún àwọn “ọ̀lọgbón” tí wọn lè rí ìṣísẹ̀ ìgbimọ̀ fún ọ̀fin Ojọ̀ Àìkú́, bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé ó n lọ̀ nínú “òkùnkùn.” Ó lè ẹ́ bẹ̀, nítorí pé ó ti kojá idánwò ounjẹ sáájú idánwò ojù. Idánwò ojù nípa idásílẹ̀ àwòrán ẹranko náà n ẹ̀lẹ̀ nínú “òkùnkùn.”

A ó bẹ̀rẹ̀ ìṣàgbéyẹ̀wò wa nípa Dáníẹli orí kejì gẹgẹ̀ bí ihin ìṣẹ̀ ángẹli kejì nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó kàn.

Èmi yóò sì mú àwọn afọ̀jú lọ̀ ní ọ̀nà tí wọn kò mọ̀; èmi yóò darí wọn ní ojù ọ̀nà tí wọn kò tì mọ̀: èmi yóò sọ̀ òkùnkùn di ìmọ̀lẹ̀ níwájú wọn, àti àwọn ohun wíwó di tító. Àwọn nṣkan wònyí ni èmi yóò ẹ́ fún wọn, èmi kì yóò sì kọ̀ wọn sílẹ̀. Isaiah 42:16.